BN De Stem over Open Monumentendag 2026

Florence Imandt7 september 2026, 10:17Laatste update: 8 september 2026, 15:45

Erfgoed mag wat meer gaan leven in Etten-Leur, misschien helpt een open huis in de Watertoren

Hoewel Etten-Leur niet de meest historische gemeente van West-Brabant lijkt, telt de gemeente wel bijna 200 monumenten. Toch is slechts een handvol open tijdens Open Monumentenweekend.
De belangstelling voor monumenten en ander erfgoed zou wat groter mogen zijn in Etten-Leur, vindt Heemkundekring Jan uten Houte. „De gemeente doet haar best, maar ambtenaren hebben het allemaal erg druk en het verloop is groot", zegt woordvoerder Maarten Bicknese. „Het zou mooi zijn als er één aanspreekpunt komt voor monumentenzaken."

De heemkundekring heeft de indruk dat ook de betrokkenheid van inwoners van Etten-Leur bij hun erfgoed achterblijft bij die van andere gemeenten. „Ze lopen niet zo snel warm om iets te behouden."
„Het Oude Raadhuis, tja, dat had natuurlijk nooit verkocht moeten worden. Maar veel inwoners weten er maar weinig van. Erfgoed zou best wat meer mogen leven binnen de Etten-Leurse gemeenschap", meent Bicknese.

Twee rijksmonumenten gratis

Tijdens het komende Open Monumentenweekend op 12 en 13 september zijn, volgens de landelijke website, maar twee van de 77 Etten-Leurse Rijksmonumenten gratis te bezoeken (Trouwkerkje en Watertoren). Hoe kan dat? „Wij hebben zestig vrijwilligers en niet iedereen kan of wil eraan meedoen", zegt Maarten Bicknese.
„Wij hebben een aantal jaar het voortouw genomen voor het Open Monumentenweekend, maar de gemeente wilde er geen geld meer voor uittrekken. En dat terwijl er toch kosten zijn voor bijvoorbeeld drukwerk en dergelijke. Wij zijn toen gestopt met de mede-organisatie ervan."

De gemeente stelt dat veel monumentale panden in Etten-Leur particuliere woningen zijn of gebruikt worden door bedrijven. „De keus om de deuren te openen, ligt volledig bij de eigenaar of beheerder", zegt een woordvoerster. „We stimuleren en hopen van harte dat eigenaren zich in de toekomst aanmelden."

'Monumentenwerkgroep oprichten'

Volgens Etten-Leurenaar Jan van de Wouw en voormalig monumentenambtenaar van Tilburg, zou er een ambtelijke werkgroep moeten komen, aangevuld met externe deskundigen. „Daar zouden bijvoorbeeld gespecialiseerde juristen, bouwkundigen en andere belanghebbenden, zoals kerkbesturen in moeten zitten."
Het behoud van monumenten vraagt immers specifieke kennis, zegt hij. „Er zijn manieren om in aanmerking te komen voor restauratiesubsidies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Maar dan moeten eigenaren van rijksmonumenten, gemeenten en anderen wél de weg kennen."
Etten-Leur zit momenteel met twee leegkomende kerken (Lambertus en Petrus) waarvoor met het kerkbestuur een andere invulling moet worden gezocht. De kerken zijn immers rijksmonument en moeten daarom behouden blijven. Maar ook het Oude Raadhuis, dat weliswaar is verkocht aan een aannemer uit Hoogerheide, is geen gesloten dossier.

Vooralsnog heerst er radiostilte en gebeurt er weinig om tot een wielermuseum te komen, zoals eerder werd beoogd. En dan de Watertoren die staat te verpauperen, omdat de eigenaar weinig aan onderhoud doet en ook geen nieuwe bestemming lijkt te zoeken.

Volgens Van de Wouw moet de gemeente zich niet blind staren op dit soort in het oog springende monumenten. „Er staan er veel meer op de lijst en die hebben allemaal aandacht nodig."
Een werkgroep zou zich wat hem betreft met heel veel dingen bezig moeten houden: van bouwkundige inventarisaties en adviezen over restauratie(subsidies) en herbestemming tot onderzoek naar en promotie van monumentaal erfgoed.

'Monumentenweekend als project'

De gemeente Etten-Leur ziet alleen heil in werkgroepen voor bepaalde projecten of thema's. „Open Monumentenweekend zou zo'n project kunnen zijn", zegt de woordvoerster. „We bekijken momenteel hoe we dit in de toekomst kunnen organiseren nu de Heemkundekring is afgehaakt. Bij andere projecten, zoals straatnamen

wordt de kring nog altijd betrokken."
Als het gaat om bijvoorbeeld subsidie- en vergunningaanvragen of toezicht op hoe eigenaren met monumenten omgaan, volgt de gemeente de wet. „Daarbij is overleg met een externe werkgroep niet altijd mogelijk of passend."

Binnen de gemeente is geen specifieke functie voor het monumentenbeleid. Het is verdeeld over diverse afdelingen.

1. Etten-Leur heeft 77 Rijksmonumenten: variërend van groepjes stoeppalen aan de Markt tot historische herenhuizen, kerken, kloosters, molens en allerlei boerderijen in het buitengebied.
2. Daarnaast unieke gebouwen, zoals de watertoren aan de Hoevenseweg, het bronzen Heilig Hartbeeld voor de Lambertuskerk of het grafmonument op de begraafplaats van de Petruskerk ter nagedachtenis aan de arts Antonius van Genk (1797-1872).
3. Het is de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed die bepaalt of een gebouw op de Rijksmonumentenlijst komt en beschermd moeten worden. De gemeente kan gemeentelijke monumenten aanwijzen.

Florence Imandt 9 september 2026, 11:30

Hoe maken we van Etten-Leur en monumenten een succesvolle combinatie?

Etten-Leur staat niet meteen te boek als de meest historische gemeente van West-Brabant. Maar er staan wel degelijk bijna 200 monumenten, waarvan 77 Rijksmonumenten. Toch zijn slechts twee ervan gratis te bezoeken tijdens Open Monumentenweekend. Etten-Leur lijkt niet echt erfgoed-minded te zijn. Verslaggever Florence Imandt vraagt zich af: wat kunnen we hieraan doen?

Veel inwoners maken zich niet zo druk om erfgoed en de gemeente kent geen specifieke afdeling die zich ermee bezig houdt. De toekomst van sommige monumenten is ongewis, denk aan de watertoren en het oude raadhuis. Wat zijn uw ervaringen met de manier waarop Etten-Leur omgaat met monumenten en erfgoed? Wat zou er moeten veranderen in Etten-Leur zodat historisch erfgoed meer gaat leven? Hoe zou u daar zelf aan bij kunnen of willen dragen? Laat hieronder een reactie achter. Wellicht dat we er in een volgend artikel mee aan de slag gaan.

Jos Buijs 4 dagen geleden

De basis voor een geslaagd monumentenweekend ligt bij de Gemeente Andere gemeenten investeren hierin en stimuleren vrijwilligersorganisaties Etten-Leur niet die ontmoedigen zodat vrijwilligers afhaken

René Mensen 5 dagen geleden

Zo jammer dat het ieder jaar een discussie moet zijn en zeker nu. We hebben prachtige monumenten en er zijn ook genoeg mensen die willen meewerken aan een mooie Open Monumentenroute in september. Mensen gaan nu maar naar andere plaatsen waar het wel goed geregeld is. Ik hoop dat de mensen die dit kunnen beïnvloeden er serieus werk van maken, zodat het volgend jaar beter gaat.

Jmj Vrancken 7 dagen geleden

Monumenten? Erfgoed? Wanneer wordt de renovatie van 't Trouwkerkje afgewerkt? Duurt al meer dan twee jaar. En het oude gemeentehuis (erfgoed uit 1776) had meer dan voldoende ruimte voor o.a. Jan Uten Houte....

Rentia Krijnen – Hendrikx 7 dagen geleden

Heemkunde zou t eens kunnen omdraaien? ??? Vraag aan n aantal eigenaren van monumenten hoe zij , alleen of samen, in elk tweede weekend van september landelijk met een thema, iets moois, leuks, zinnigs voor de inwoners kunnen doen. Zoals : zanggroep in de tuin, foto-expo geschiedenis monument, zoekplaatjes op gebouwen tijdens fietstocht , wedstrijdjes voor scholen enz. Kleine evenementen uit t verleden die elk jaar 450-500 bezoekers trokken. En georganiseerd werden, (op t Oude Raadhuis)

AJM Van Dorst 7 dagen geleden

De heemkundekring houdt zich er wel mee bezig. Maar is ook stevig op zoek naar een eigen onderkomen. Vele contacten richting gemeente hebben tot niets geleid. De gemeente heeft geen specifieke afdeling die zich bezig houdt met erfgoed, maar heeft wel de ruimte. De heemkundekring houdt zich wel bezig met erfgoed, maar heeft

geen ruimte. Misschien moet de gemeente maar eens constructief nadenken over de zojuist geconstateerde mismatch.

Rentia Krijnen – Hendrikx 8 dagen geleden

Tot 3 jaren geleden was ik lid van de werkgroep Open Monumenten Dagen van Heemkunde. In de 10 jaren daarvoor zijn er veel en leuke aktiviteiten geweest rond Gemeentelijke - en Rijksmonumenten. Meest met uitgezette fiets-en wandeltochten langs de monumenten die meededen Nu blijkt er een tekort te zijn aan vrijwilligers om dit weekend op te zetten. Heel jammer...word lid en kom meedoen in ook gezellige werkgroepen bij Heemkunde Jan Uten Houte!!

Florence Imandt 17 september 2026, 10:15

Gemeente wil Monumentenweekend een nieuwe impuls geven: 'Erfgoed belangrijk voor identiteit Etten-Leur'.
De gemeente Etten-Leur wil haar monumenten meer zichtbaar en beleefbaar maken. Maar daar heeft ze de hulp van inwoners, monumenteneigenaren en erfgoedclubs voor nodig. „We onderzoeken hoe we erfgoed een grotere rol in de samenleving kunnen geven", zegt een woordvoerster van de gemeente. „We streven ernaar dat zowel inwoners als bezoekers van Etten-Leur ons erfgoed vaker kunnen ervaren en waarderen."
De vraag die *BN DeStem* onlangs opwierp, 'hoe maken we van Etten-Leur en monumentaal erfgoed een succesvolle combinatie?', vindt de gemeente zeker relevant. „Erfgoed speelt een belangrijke rol in de identiteit en geschiedenis van Etten-Leur."
Het huidige monumentenbeleid richt zich vooral op het behoud van monumenten, zegt de gemeente, via onderhoud en subsidieregelingen.
Tijdens het laatste Monumentenweekend waren maar een handvol monumentale gebouwen in Etten-Leur te bezoeken. Dat kwam mede doordat heemkundekring Jan uten Houte dit jaar onvoldoende vrijwilligers kon inzetten, zegt de gemeente. Daarom werd er 'een tussenoplossing' gezocht. „We hebben diverse monumenteneigenaren benaderd met de vraag of ze wilden meedoen."

Nieuwe impuls

Dat leidde volgens de gemeente toch nog tot tien te bezoeken locaties, al waren dat niet allemaal monumenten. „Er was veel enthousiasme. Voor de Open Monumentendagen van 2027 bekijken we hoe we een nieuwe impuls aan de organisatie kunnen geven."
De gemeente zou daarbij vrijwilligers moeten stimuleren en niet ontmoedigen, vindt Jos Buijs, schrijft hij in reactie op de Praat Mee-rubriek. 'We hebben prachtige monumenten en er zijn genoeg mensen die mee willen doen', zegt René Mensen. 'Hopelijk wordt er serieus werk gemaakt van de organisatie en gaat het volgend jaar beter.'

In het verleden trokken dit soort dingen honderden bezoekers

Rentia Krijnen, oud lid Open Monumentenwerkgroep: Vraag de monumenteneigenaren of zij zelf misschien iets leuks kunnen doen, suggereert Rentia Krijnen, oud-lid van de Open Monumentenwerkgroep. 'Een zanggroep in de tuin, een foto-expo, wedstrijdjes voor scholen. In het verleden trokken dit soort dingen honderden bezoekers.' Verder roept zij mensen op vooral lid te worden van een van de werkgroepen van heemkundekring Jan uten Houte.

Individueel enthousiasme

Daar zou woordvoerder Maarten Bicknese uiteraard blij mee zijn. „Ook het idee voor de activiteiten klinkt goed. De realiteit is wel dat bepaalde initiatieven erg afhangen van het enthousiasme van een enkeling. Op de tekenwedstrijd voor scholen reageerde vorig jaar bijvoorbeeld maar één school, met een hele gedreven juffrouw."
Bicknese vindt het belangrijk dat de gemeente (een ambtenaar) de Monumentendagen coördineert. „De dagelijkse uitvoering kan dan worden uitbesteed aan vrijwilligers, maar de gemeente moet die aansturen."